

جرائمی که در حکم کلاهبرداری هستند

در دنیای امروز متأسفانه برخی از افراد برای دستیابی به منافع بیشتر به دنبال راه‌های غیرقانونی می‌روند و می‌خواهند کیسه دارایی خودشان را سنگین‌تر کنند. اما واقعیت امر اینست این راه‌های غیرقانونی برای کسب درآمد نهایتاً لذت‌بخش نیست؛ به ویژه اگر در چنگال قانون اسیر شوند.

در دنیای امروز متأسفانه برخی از افراد برای دستیابی به منافع بیشتر به [دنبال راه‌های غیرقانونی می‌روند](#) و می‌خواهند کیسه دارایی خودشان را سنگین‌تر کنند. اما واقعیت امر اینست این راه‌های غیرقانونی برای کسب درآمد نهایتاً لذت‌بخش نیست؛ به ویژه اگر در چنگال قانون اسیر شوند.

به گزارش [تابناک](#)؛ علاوه بر جرم کلاهبرداری که به موجب ماده ۱ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا و اختلاس و کلاهبرداری جرم دانسته شده، قانون [گذار برخی اعمال دیگر را نیز که در حالت عادی کلاهبرداری محسوب نمی‌شود](#)، به دلیل اهمیت موضوع یا وجود پاره‌ای شباهت [ها در حکم کلاهبرداری دانسته و با مرتکب آن‌ها مانند کلاهبردار برخورد کرده است](#).

مجازات کلاهبرداری بر اساس ماده [ی مذکور](#)، یک تا هفت سال زندان، رد مال ناشی از کلاهبرداری به قربانی و نیز پرداخت جزای نقدی به دولت معادل مال برده [شده می‌باشد](#). بدین ترتیب همین مجازات در مورد مرتکبین جرائم در حکم کلاهبرداری نیز اعمال می‌شود.

جرائم در حکم کلاهبرداری، در قوانین مختلفی بیان شده و در اینجا ۱۱ مصداق مهم آن را بررسی خواهیم کرد:

۱. تبانی برای بردن مال دیگری

مطابق ماده [ی ۱](#) [قانون مجازات اشخاصی که برای بردن مال غیر، تبانی می‌نمایند](#) (مصوب ۱۳۰۷/۵/۲) هرگاه دو نفر به قصد تصاحب مال شخص ثالث، با هم تبانی کرده و به [طور صوری علیه یکدیگر اقامه دعوا کنند](#)، کلاهبردار محسوب می‌شوند.

همچنین مطابق ماده [ی ۲](#) همان قانون، اگر دعوایی در دادگاه بین دو نفر مطرح باشد و کسی با تبانی با یکی از اصحاب دعوا و به [قصد تضییع حق طرف مقابل](#)، به [عنوان شخص ثالث در دعوایی وارد شود یا بر حکمی اعتراض کند](#)، کلاهبردار محسوب می‌شود.

۲. انتقال مال غیر

مطابق ماده [ی ۱](#) [قانون مجازات راجع به انتقال مال غیر](#) (مصوب ۱۳۰۸/۱/۵) اگر شخصی مال متعلق به دیگری را بدون اجازه [ی مالک به غیر واگذار کند](#)، کلاهبردار محسوب می‌شود. همچنین شخصی که این مال را با علم به عدم مالکیت شخص انتقال [دهنده از او قبول می‌کند](#) نیز کلاهبردار به حساب می‌آید.

در مورد این جرم، چند نکته لازم است بدانیم:

اولاً- محقق شدن این جرم منوط به انجام معامله (مانند قرارداد خرید و فروش، اجاره، هبه و نظایر آن) بین انتقال [دهنده و انتقال‌گیرنده می‌باشد](#) و صرف تسلیم فیزیکی مال بدون انتقال حقوقی، انتقال مال دیگری محسوب نمی‌شود.

ثانیاً- این جرم هم در مورد اموال منقول (اموالی که قابلیت جابجایی دارند؛ مثل خودرو، فرش، کتاب و...) محقق می‌شود و هم در مورد اموال غیرمنقول (اموالی که قابلیت جابجایی ندارند؛ مثل خانه، باغ، مغازه و...) ثالثاً- اگر مالک اصلی بعد از آگاهی از انتقال مال خود به دیگری، به آن معامله رضایت دهد، موجب توقف تعقیب نمی‌شود و صرفاً منجر به تخفیف در مجازات مرتکبین می‌باشد. چراکه کلاهبرداری جرم غیرقابل گذشت است که شکایت کردن یا نکردن شاکی خصوصی، تاثیری در شروع به رسیدگی به جرم و ادامه [ی آن ندارد](#).

۳. معرفی مال دیگری به عنوان مال خود

مطابق ماده [ی ۱](#) [قانون مجازات اشخاصی که مال دیگری را به عوض مال خود معرفی](#)

می‌&zwjz; نمایند (مصوب ۱۳۰۸/۲/۳۱) اگر شخصی که به &zwjz; موجب حکم دادگاه به پرداخت مالی محکوم شده یا شخصی که به دیگری بدهکار است یا ضامن یا کفیل یا خوانده &zwjz; ی یک دعوا، مال شخص دیگر را به &zwjz; عنوان مال خود معرفی کند و مرجع قضایی نیز عملیات توقیف یا وصول طلب را نسبت به آن مال انجام دهد، در این &zwjz; صورت شخصی که مال غیر را به &zwjz; جای مال خود معرفی کرده، در حکم کلاهبردار خواهد بود.

۴. دریافت گواهی انحصار ورثه بر خلاف واقع

مطابق ماده &zwjz; ی ۹ قانون تصدیق انحصار وراثت (مصوب ۱۳۰۹/۷/۱۴) هرکس که می داند وارث قانونی شخص دیگر نیست، خود را به &zwjz; دروغ به &zwjz; عنوان وارث جلوه داده و گواهی حصر ورثه بگیرد و نیز هر وارثی که از وجود وراثت دیگر آگاهی داشته باشد، و برخلاف حقیقت، گواهی حصر ورثه دریافت کند، کلاهبردار محسوب می‌&zwjz; شود.

برای مثال شخصی که صاحب چهار فرزند است، فوت شده و پسر اول او با مراجعه به شورای حل اختلاف، خود را به &zwjz; عنوان تنها فرزند شخص فوت &zwjz; شده معرفی کرده و گواهی انحصار ورثه دریافت می‌&zwjz; کند. چنین شخصی در حکم کلاهبردار است.

۵. تقاضای ثبت ملک دیگری برخلاف واقع

مطابق ماده &zwjz; ی ۱۰۵ قانون ثبت اسناد و املاک کشور، اگر شخصی ملکی را که قبلاً به دیگری انتقال داده، به &zwjz; نام خود درخواست ثبت کند، یا اگر در موقع تقاضا مالك بوده، ولی در موقع ثبت ملك در دفتر ثبت املاك، مالك نبوده و با این حال سند مالکیت بگیرد، کلاهبردار محسوب می‌&zwjz; شود. همین مجازات نسبت به وارثی نیز که با علم به عدم مالکیت مورث خود درخواست ثبت ملک را می‌&zwjz; کند، اعمال خواهد شد. (ماده ۱۰۶ قانون ثبت) همچنین طبق مواد ۱۰۷ و ۱۰۸ قانون ثبت، هر شخصی مانند مستأجر که نسبت به ملک دیگری امین و امانت &zwjz; دار باشد، و تقاضای ثبت آن ملک را به نام خود بنماید یا به شخص دیگری که برخلاف واقع درخواست ثبت ملک غیر را کرده، کمک نماید، کلاهبردار محسوب می‌&zwjz; شود.

۶. دریافت وجهی مازاد بر حق &zwjz; الوکاله به &zwjz; نام دیگران

مطابق ماده &zwjz; ی ۳۴ قانون &zwjz; وکالت &zwjz; (مصوب ۱۳۱۵/۱۱/۲۵) اگر وکیل دادگستری با توسل به حيله و تقلب، علاوه بر حق &zwjz; الوکاله و مخارج لازم برای پیش &zwjz; برد دعوا، مالی یا سندی از موکل بگیرد تا به شخص دیگر بدهد، ولی در واقع برای خود بردارد، کلاهبردار محسوب می‌&zwjz; شود.

&zwjz; ۷. انتشار اعلامیه &zwjz; ی پذیره &zwjz; نویسی اوراق بهادار با اطلاعات نادرست یا ناقص

مطابق ماده &zwjz; ی ۲۴۹ لایحه &zwjz; ی قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت (مصوب ۱۳۴۷/۱۲/۲۴) هرکس با سوء &zwjz; نیت برای تشویق مردم به خرید اوراق بهادار شرکت سهامی، اعلامیه پذیره &zwjz; نویسی سهام یا اطلاعیه انتشار &zwjz; اوراق قرضه با اطلاعات نادرست یا ناقص منتشر کند، به مجازات شروع به کلاهبرداری محکوم می‌&zwjz; شود و اگر اثری بر اقدامات او مترتب شده باشد، &zwjz; به مجازات کلاهبرداری اصلی محکوم خواهد شد.

۸. نقل و انتقال اموال موضوع اصل ۴۹ قانون اساسی بر خلاف قانون

برابر ماده &zwjz; ی ۱۴ قانون نحوه &zwjz; ی اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۶۳/۵/۱۷) هرگونه نقل و انتقال اموال موضوع اصل ۴۹ به &zwjz; منظور فرار از مقررات این قانون باطل و بلااثر است و انتقال &zwjz; دهنده به مجازات کلاهبرداری محکوم خواهد شد. انتقال &zwjz; گیرنده نیز در صورت مطلع بودن، کلاهبردار محسوب می‌&zwjz; شود.

۹. ایجاد مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی بدون اخذ مجوز از مراجع قانونی

طبق &zwjz; ماده &zwjz; ی واحده &zwjz; ی قانون تعطیل مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دائر شده و یا می‌&zwjz; شود (مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۱۵) اشخاصی که بدون اخذ مجوز از مراجع قانونی اقدام به ایجاد مؤسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی از قبیل دانشگاه، &zwjz; مؤسسه

آموزش عالی یا تحقیقاتی، مدرسه و آموزشگاه که از وظایف وزارتخانه‌های فرهنگ و آموزش عالی، آموزش و پرورش، کار و امور اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌باشد، نمایند و بعد از صدور دستور انحلال طبق ضوابط مقرر مؤسسه یا واحد مربوطه را دایر نگاه دارند، در حکم کلاهبرداری محسوب می‌شوند و در صورت شکایت وزارتخانه مربوطه تحت تعقیب قانونی قرار خواهند گرفت.

۱۰. تشکیل دفتر یا مؤسسه و ترجمه اسناد بدون رعایت مقررات قانونی

مطابق ماده ۸ قانون راجع به ترجمه اظهارات و اسناد در محاکم و دفاتر رسمی (مصوب ۷۶/۴/۲۹) تشکیل دفتر یا مؤسسه و ترجمه اظهارات افراد بدون رعایت مقررات این قانون ممنوع است و مرتکب به مجازات کلاهبرداری محکوم می‌گردد.

۱۱. فروش بیمه یا تأسیس بدون مجوز نمایندگی بیمه

مطابق تبصره ۱ ماده ۶۹ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری (مصوب ۱۳۵۰/۲/۳۰) هر شخص حقیقی یا حقوقی که بدون داشتن پروانه از مؤسسه بیمه، نمایندگی بیمه دایر کند، به مجازات کلاهبرداری محکوم می‌گردد. همچنین مطابق ماده ۶۰ قانون بیمه اجباری خسارات واردشده به شخص ثالث (مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۰) فروش هر نوع بیمه یا مبادرت به عملیات بیمه‌گری یا نمایندگی بیمه بدون مجوز قانونی، در حکم کلاهبرداری است.